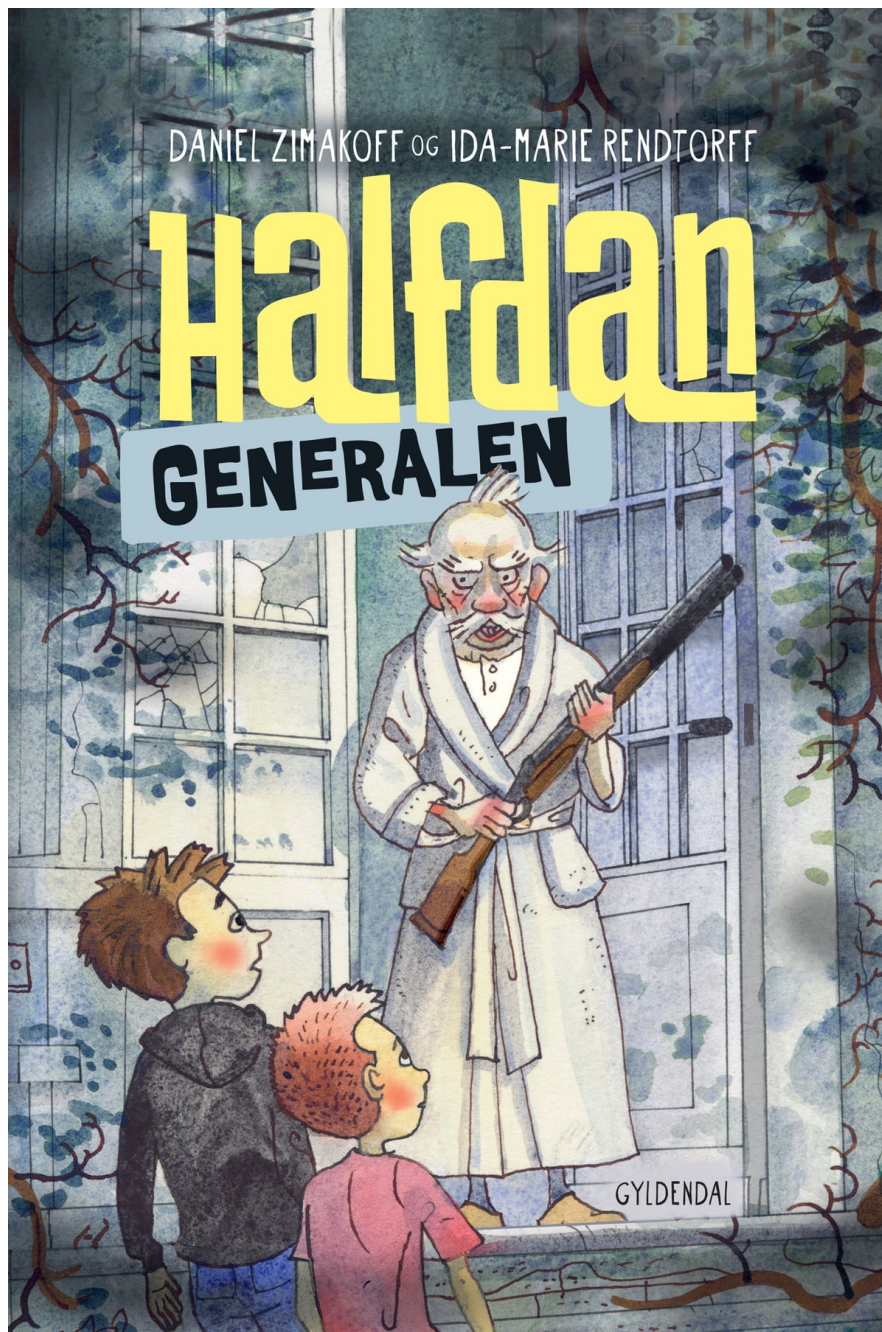

En indlevelse og fordybelse i børnelitteraturen Halfdan og Generalen

Af: Emilie Nørgaard
Undervisere: Rikke Christoffersen Denning
Dansk 1-6. klassetrin

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Undersøgelsesspørgsmål	3
Undersøgelsesspørgsmål relevans	3
<i>For folkeskolen</i>	3
<i>For undervisningsfaget dansk</i>	4
Planlægningsfasen	5
<i>De fem faser</i>	6
Stemthed: I fase 1	6
Tekståbnere: I fase 2	6
Tekstfordybere: I fase 3	7
Teksttænkere: I fase 4	7
Verdensvendthed: I fase 5	7
Kvalitative data	11
<i>Observation</i>	11
<i>Observationsskema</i>	11
Gennemførelsesfasen	13
<i>Enkelt lektion: 45 minutter</i>	13
<i>Dobbelt lektion: 1 time og 45 minutter</i>	13
<i>Enkelt lektion: 45 minutter</i>	13
<i>Enkelt lektion: 45 minutter</i>	14
<i>Enkelt lektion: 45 minutter</i>	14
<i>Dobbelt lektion: 1 time og 45 minutter</i>	14
<i>Enkelt lektion: 45 minutter</i>	14
Evalueringsfasen	14
Konklusion	15
Bibliografi	15
Bilag	16
<i>Bilag 1 – Foldebøger før læsning</i>	16
<i>Bilag 2 – Foldebøger efter læsning</i>	16
<i>Bilag 3 – cirkellæsning</i>	17
<i>Bilag 4 – karakteristik med ord kort</i>	17
<i>Bilag 5 – personbarometer</i>	17
<i>Bilag 6 – Spiralfortolkning</i>	17
<i>Bilag 7 – Jeg har læst... Derfor vil jeg</i>	18

Bilag 8 – Kryds og tværs	18
--------------------------------	----

Indledning

Skønlitteratur er fiktive tekster og er noget som er opdigtet af en forfatter. Hvorfor er det godt at læse skønlitterære tekster i skolen? Litteratur har siden 1800-tallet spillet en vigtig rolle i skolen som et særligt middel til dannelse. Klassikere skulle være særligt velegnede til at give børn og unge adgang til den danske kulturarv og åbne for eksistentielle problematikker i tilværelsen (Hansen, Elf, & Gissel, 2017). Personligt tror jeg skønlitteratur er vigtigt at læse i skolen, fordi der er ikke altid noget konkret svar i teksten. Derfor giver man sine elever muligheden for at fordybe sig i sine egne personlige oplevelser og holdninger som man har fået ud fra teksten.

I 2000'erne og frem, har der i en periode været fokus på, at eleverne får et håndgribeligt og målbart udbytte af undervisningen. Eleverne skulle kende bestemte forfattere, genre og begreber, og deres evne til at læse hurtigt og sikkert, testes både i nationale test og til folkeskolens afgangsprøve. Litteraturundervisning blev brugt som middel til at træne analyse, læsning og genreforståelse, i stedet for mål i sig selv (Gissel & Steffensen, Undersøg litteraturen, 2021).

I denne opgave vil jeg fordybe mig med KiDM-projektet i litteraturundervisning. Formålet med KiDM-projektet, er ikke at give eleverne faktisk viden om genrer, begreber og forfattere, som man gjorde i 2000'erne. Litteraturundervisning skal gøres spændende, så eleverne mærker glæden ved sprog og tekster. Det handler om at fange eleverne, ved at gøre litteraturen undersøgende og eksperimenterende. Der skal i litteraturen være plads til at opleve og erfare teksten på forskellige måder. Det har KiDM-projektet givet et bud på med en undersøgende tilgang til litteraturundervisningen.

Jeg vil i min undersøgelse give eleverne erfaring med litteraturen igennem en litteraturundervisning, der er et kreativt forløb, som skaber en større indlevelse og fordybelse i litteraturen. Det skulle gerne i sidste ende føre til at eleverne vil læse endnu mere litteratur og finder en litteraturundervisning spændende, fængende og anderledes. Derfor lyder mit undersøgelsesspørgsmål følgende:

Undersøgelsesspørgsmål

Hvordan planlægges, gennemføres, evalueres og udvikles litteraturundervisning i en 4. klasse, hvor man gennem kreativ produktion opnår indlevelse og fordybelse i en litterær tekst?

Undersøgelsesspørgsmål relevans

For folkeskolen

I folkeskolens formålsparagraf bliver der skrevet: ” *Stk. 2. Folkeskolen skal udvikle arbejdsmetoder og skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst, så eleverne udvikler erkendelse og fantasi*

og får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle” (Børne- og Undervisningsministeriet, 2021).

Denne formålsparagraf passer til mit undersøgelsesspørgsmål, da jeg i mit undervisningsforløb udvikler arbejdsmetoder, som skal skabe ramme for oplevelse og fordybelse gennem min undervisning med bogen ”Halfdan og Generalen” (Zimakoff & Rendtorff, 2019).

Min undervisning vil skabe fordybelse, fordi vi dykker ned i teksten og undersøger teksten langsomt og over en længere periode. Derudover vil min undervisning skabe oplevelse for eleverne, da jeg planlægger en kreativ tilgang til litteraturundervisning, hvilket måske er en ny form at lære litteratur på hos eleverne.

Man skal ”udvikle elevernes erkendelse og fantasi og give dem tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling”, det vil også blive en del af min undersøgelse. Der er ingen detaljeret opskrift på hvordan eleven kan gøre æstetiske erfaringer, som fører til nye interesser. Det er derfor litteraturundervisning er så spændende. Eleverne er unikke individer med hver deres forforståelse af verden og de litterære værker udtrykker meget forskellige erfaringer (Gissel & Steffensen, 2021). Eleverne vil i min undersøgelse få muligheden for at sætte deres eget præg på deres forforståelse af bogen ”Halfdan og Generalen” igennem min foldebog, før vi dykker ned i selve teksten.

For undervisningsfaget dansk

Der er mål som det forventes at undervisningen indfrier, og da min undersøgelse skal være relevant for dansk i en fjerde klasse, og ikke bare for folkeskolen, vil jeg vise hvilke kompetence-, videns- og færdighedsmål jeg kan gå ud fra i min undervisning.

Der er fokus på kompetencemål, opmærksomhedspunkter og Fællesmål efter 4.klassetrin (Børne- og Undervisningsministeriet, 2021).

I det overordnede kompetencemål for fortolkning efter 4. klassetrin står der ” Eleven kan forholde sig til velkendte temaer i eget og andres liv gennem undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster” (Børne- og Undervisningsministeriet, 2021).

Da min undersøgelse er en undersøgende tilgang af litteratur, er det derfor oplagt at se på flere kompetencemål efter 4.klassetrin. Der står blandt andet følgende, ”eleverne kan udtrykke sig om tekstens univers” (Børne- og Undervisningsministeriet, 2021). Dette kompetencemål er vigtigt for min undersøgelse, da eleverne langsomt skal opbygge sig viden om tekstens univers igennem min litteraturundervisning.

Under ’vurdering’ efter 4.klassetrin står der ” Eleven kan deltage i samtale om teksters kvalitet” (Børne- og Undervisningsministeriet, 2021), hvilket også har en betydning for min undersøgelse, da vi igennem hele forløbet ofte samler op på teksten, og hører hvad eleverne har fundet ud af med bogen/kapitlerne.

Under fremstilling i kompetencemål for 4. klassetrin, står der også noget som er nyttigt for min kommende undervisning, ” Eleven kan udtrykke sig kreativt og eksperimenterende” (Børne- og Undervisningsministeriet, 2021). Igennem min undersøgelse, skal eleverne udarbejde en foldebog,

hvor de i starten af forløbet skal være kreative omkring teksten og dens indhold. I starten hvor de ikke kender teksten, men skal arbejde med den i foldebogen, får eleverne også muligheden for at eksperimentere lidt med indholdet i bogen.

Under 'vurdering' i kompetencemål efter 4.klassetrin, står der "Eleven kan sammenholde egen tolkning med andres tolkning" (Børne- og Undervisningsministeriet, 2021). Dette er i min undersøgelse også relevant, da eleverne skal have klassedialoger med mig og hinanden, omkring deres tolkning af bogen.

Planlægningsfasen

Jeg har valgt at benytte relationsmodellen som planlægnings- og analyseredskab for udvikling af min undervisning. Jeg har valgt denne, fordi det er et redskab til at hjælpe med planlægning og analyse af undervisningen (Canger & Aagaard, 2016).

Grunden til jeg synes denne model er god, er fordi at hvis man har et godt kendskab til de rammer/rammefaktorer der danner grundlaget for uddannelsen, kan man møde sine elever der hvor de er på undervisningsniveauet. Der hvor det er muligt skal eleverne have medindflydelse på læreprocessen, for at opnå et større medansvar og en personlig udvikling, men ikke mindst for at imødekomme elevens behov og ønske om læring (Canger & Aagaard, 2016).

Didaktiske kategorier	Beskrivelse
Mål	Målet med denne undervisning, er at eleverne skal opleve en udforskende og eksperimenterende tilgang til litteraturundervisningen. Det skal være deres oplevelser og erfaringer som er i centrum. De skal have muligheden for at sætte deres eget præg og tanker på litteraturen 'Halfdan og Generalen'. De får kendskab til bogen på en kreativ måde, som opnår indlevelse og fordybelse i bogen.
Indhold	For at skabe en kreativ, fordybende og undersøgende tilgang til mit undervisningsforløb, har jeg hentet hjælp hos de fem faser fra bogen: Grib litteraturen. Derudover har jeg også kigget på de 7 strategier fra bogen: Undersøg litteraturen, og prøvet at inddrage nogle af dem. Eleverne skal blandt andet arbejde med foldebøger og en masse spændende opgaver igennem processen. Du kan læse mere om dem under punktet "De fem faser".
Læreprocessen	Læringen kommer til at foregå meget som klasseundervisning, da forløbet skal være en langsom og fordybende tilgang til den litterære bog 'Halfdan og Generalen'. Det vil være en masse dialog med eleverne, så eleverne kan få sat ord på deres arbejde og hvad de har haft af oplevelser af teksten.

	Der vil være ganske få individuelle opgaver, men disse opgaver vil vi følge op på med en dialog, så eleverne også får sat ord på den oplevelse. Måden vi vil forbyde os i 'Halfdan og Generalen' er med en kreativ tilgang, eleverne får lov til at lave en foldebog, hvor de skal igennem sansninger, billeder og skrift sætte ord på bogens handling.
Vurdering eller evaluering	Jeg vil igennem hele undervisningsforløbet samle meget op på opgaverne og holde dialoger med eleverne, på den måde vil jeg få en fornemmelse af om de har forstået det som de har læst i bogen og en indsigt i deres oplevelse til bogen. I forhold til forløbet, vil jeg i slutningen få eleverne til at besvare en evaluering omkring hele undervisningsforløbet, hvor eleverne sætter ord på hvordan denne måde at arbejde med litteratur på, har været for eleverne.
Læringsforudsætninger	Eleverne har ikke kendskab til denne arbejdsform, men de har arbejdet med de to første bøger i serien af: Halfdan og Generalen. Eleverne har kendskab til de begreber, som man bruger når man analyserer bøger. Altså begreber som genrer, sproget, person- og miljøkarakteristik og så videre.
Ramme faktorer	Dette forløb vil strække sig over 5 uger, hvor jeg har 6 undervisningsmoduler i dansk om ugen.

De fem faser

Jeg har valgt at gøre brug af de fem faser fra bogen: Grib litteraturen (Henkel, Frydensbjerg, Michaelsen, Jakosen, & Simonsen, 2020). Når vi læser litteratur, får vi mulighed for at komme dybt ind i os selv og langt ud i verden. Litteratur kan give alt fra oplevelser, viden, glæde, fordybelse, indlevelse og adspredelse. Når vi læser litteratur, kan vores sanser og følelser blive afprøvet og udviklet. Jeg har derfor valgt at gøre brug af de fem faser fra bogen: Grib litteraturen (Henkel, Frydensbjerg, Michaelsen, Jakosen, & Simonsen, 2020).

Stemthed: I fase 1

Eleverne skal lave en foldebog ud af et A4-ark, som er formet som et hus. Inde i foldebogen skal de skrive deres sansninger og oplevelser gennem ord fra det som de kan se på forsiden. Uden på skal de forme deres sansninger og oplevelser gennem tegninger. På den måde starter de langsomt ud med at fordybe sig i bogen "Halfdan og Generalen". Foldebøgerne vil blive hængt op i klassen, da de skal bruges senere i forløbet.

Tekståbnere: I fase 2

Vi skal langsomt åbne døren til teksten, men inden vi begynder på det, skal eleverne lægge de billeder jeg har printet ud fra bogen i den rækkefølge de tror de kommer i. Efterfølgende snakker vi lidt om hvad de tror bogen handler om, både ud fra billederne, men også ud fra forsiden, som de så i forrige modul.

Derefter starter vi langsomt med at fordybe os i teksten. Vi starter med at åbne teksten ved at lave cirkellæsning. Det kommer til at foregå på en lidt anden måde end cirkellæsning normalt, hvor man

hele tiden skiftes. Jeg læser nogle kapitler højt, imens skal eleverne på det ark jeg udleverer, skrive en overskrift til hvert kapitel, de skal skrive hvad de lægger mærke ved sproget og hvad der undrer dem i kapitlet.

Tekstfordybere: I fase 3

I fase 3 dykker vi endnu mere ned i teksten, men denne gang skal det handle om personerne og miljøet som bliver beskrevet i kapitlerne. Jeg har indtalt nogle kapitler, som eleverne skal lytte til. Efterfølgende får de udleveret et ark hvor de skal overstrege de ord som karakteriserer miljøet og personerne i bogen.

Efterfølgende får eleverne udleveret et ark omkring personbarometer, hvor de skal sætte ord på personerne. De laver arket individuelt og vi taler om det på klassen. Måske nogle vil blive inspireret af hinanden og kan tilføje endnu mere til deres ark.

Teksttænkere: I fase 4

I fase 4, skal eleverne arbejde med spiralfortolkning. Enten skal eleverne læse de resterende kapitler derhjemme som lektie, ellers læser vi dem sammen på klassen. Derefter skal eleverne lave en spiralfortolkning, hvor de skal svare på deres oplevelse af teksten, tekstens livsbillede (hvad siger teksten om at være menneske i verden) og hvad gjorden dem klogere på teksten ved at tale med andre.

I slutningen skal eleverne lave endnu en foldebog, men denne gang skal de i foldebogen skrive og tegne hvad teksten drejer sig om. De kan gå ud fra de opgaver som de har lavet og hvad de har lært. Foldebøger bliver hængt op ved siden af den gamle foldebog, så de kan se forskellen på hvad de har skrevet og tegnet i dem.

Verdensvendthed: I fase 5

Vi slutter forløbet af med at snakke om budskabet i teksten og om eleverne kan sætte fortællingens budskab til en historie fra deres eget liv. Eleverne får udleveret et ark, hvor de skal perspektivere teksten til deres eget liv, altså ”jeg har læst”, og ”derfor vil jeg”.

Hvis tiden er til det, vil jeg afslutte forløbet med at lave en ’quiz og byt’ med eleverne. Eleverne skal selv lave to spørgsmål, hvor de efterfølgende går rundt mellem hinanden, svarer på spørgsmålet og efterfølgende bytter.

Lektion 1:

Sekvens	Beskrivelse	Formål	Aktivitetsform	Varighed
1	Godmorgen og eleverne hører om hvem jeg er.	Skabe en rolig start på undervisningen	Fælleskab	3 min.
2	Jeg fortæller eleverne hvad de skal lave i mit	Skabe en tryghed og genkendelig	Fællesskab	3 min.

	kommende forløb.	undervisning for eleverne		
3	Vi skal i fællesskab have lavet en foldebog formet som et hus.	Eleven kan lege med det kreative	Klasseundervisning	20 min.
4	Eleverne skal ud fra forsiden udtrykke deres sansninger og oplevelser gennem ord fra det, som de ser.	Eleven kan lege med sproget og udtrykke deres egne holdninger.	Individuelt	15 min.
5	Vi pakker sammen og snakker om dagens undervisningen.	En god afslutning og eleverne skal føle de har fået en god start og slut på deres undervisning.	Fællesskab	5 min.
6. Ekstra: (Hvis der er mere tid).	Eleverne tegner også deres oplevelser ud fra bogens forside.		Individuelt	Resterende tid

Lektion 2:

Sekvens	Beskrivelse	Formål	Aktivitetsform	Varighed
1	Samle op på forrige modul	Eleven kan få sat ord på deres oplevelser. De kommer lige ind i opgaven igen.	Fællesskab.	6 min.
2	Eleverne skal lægge billederne i den rækkefølge som de tror de kommer i, i bogen.	Give eleverne muligheden for at fordybe sine egne tanker om bogen inden de har læst i den.	Individuelt.	10 min.
3	Cirkeltræning med forskellige opgaver til.	Eleverne starter langsomt med at fordybe sig i teksten.	Klasseundervisning	20 min.
4	Vi gennemgår opgaverne	Så kan de få sat ord på deres opgaver og vi kan få en dialog igang	Klasseundervisning	10 min

Lektion 3:

Sekvens	Beskrivelse	Formål	Aktivitetsform	Varighed
1	Samle op på forrige modul.	Eleven kan få sat ord på deres oplevelser. De kommer lige ind i opgaven igen.	Fællesskab	5 min
2	Eleverne lytter til mine oplæste kapitler over skoletube og laver opgaver om personerne og miljøet.	Eleverne kommer dybere ind i teksten og tættere på personerne og miljøet.	Individuelt	17 min
3	Eleverne få udleveret en opgave om personbarometer	De arbejdere endnu mere i dybden med personerne i bogen.	Enten individuelt eller klasseundervisning	17 min
4	Vi gennemgår opgaverne og har en dialog om personerne og miljøet i bogen	Så kan de få sat ord på deres opgaver og vi kan få en dialog igang	Klasseundervisning	5 min

Lektion 4:

Sekvens	Beskrivelse	Formål	Aktivitetsform	Varighed
1	Samle op på forrige modul.	Eleven kan få sat ord på deres oplevelser. De kommer lige ind i opgaven igen.	Fællesskab	5 min
2	Eleverne skal have læst nogle kapitler (enten i fællesskab eller individuelt)	Eleverne får endnu mere viden om bogen	Individuelt eller klasseundervisning	20 min
3	Eleverne skal arbejde med spiralfortolkning (opgaver).	Eleverne arbejder lidt uden for teksten og skal inddrage sine egne holdninger	Individuelt	15 min
4	Vi gennemgår opgaverne og har en dialog om	Så kan de få sat ord på deres opgaver og vi	Klasseundervisning	10 min

	personerne og miljøet i bogen	kan få en dialog igang		
--	-------------------------------	------------------------	--	--

Lektion 5:

Sekvens	Beskrivelse	Formål	Aktivitetsform	Varighed
1	Samle op på forrige modul.	Eleven kan få sat ord på deres oplevelser. De kommer lige ind i opgaven igen.	Fællesskab	5 min
2	Eleverne skal lave en foldebog igen.	Eleven kan lege med det kreative	Individuelt	10 min
3	Eleverne skal udfolde sin viden om bogens handling.	Eleverne arbejder bogen i bund.	Individuelt	20 min
4	Eleverne kan fremlægge deres gamle og nye foldebog	Eleverne får sat ord på deres arbejde	Klasseundervisning	10 min

Lektion 6:

Sekvens	Beskrivelse	Formål	Aktivitetsform	Varighed
1	Samle op på forrige modul.	Eleven kan få sat ord på deres oplevelser. De kommer lige ind i opgaven igen.	Fællesskab	5 min
2	Vi skal snakke om budskabet	Mulighed for at starte en dialog.	Klasseundervisning	10 min
3	Sætte budskabet til en historie i deres eget liv (dialog).	Mulighed for at tænke uden for bogens budskab	Klasseundervisning	10 min
4	Perspektivere bogen til deres eget liv. De får udleveret et ark.	Mulighed for at tænke længere ud fra bogen og inddrage sin egne erfaringer	Individuelt	10 min
5	Quiz og byt	Eleverne får mulighed for at arbejde med hele teksten/alle kapitler	Klasseundervisning	10 min

Kvalitative data

Observation

”At observere kan karakteres som den mest grundlæggende del af alle forskningsmetoder” (Szulevicz, 2015). Man kan observere på mange forskellige måder, og det giver derfor ikke mening at tale om en observationsmetode. Observationer kan strække sig over flere år, de kan være kortvarige, de kan foretages med et bestemt og nøje afgrænset fokus, de kan foretages åbent og eksplorativt, de kan være de eneste anvendte metoder i et forskningsprojekt, eller de kan supplere andre metoder i en forskningsproces (Szulevicz, 2015).

Deltagerobservationer kan belyse og forstå menneskelige oplevelser, erfaringsprocesser og det sociale livs karakteristika. Deltagerobservation er som metode velegnet til at beskrive og begribe det lokale, partikulære, situerede og sociale i menneskers hverdagsliv (Szulevicz, 2015).

Jeg vil i min undersøgelse, være deltagende observatør i dansk, da jeg tydeligt deltager i undervisningen, både med undervisningens indhold, men også hvis nogle har brug for hjælp. Alle vil vide jeg er til stede og hvad formålet med min tilstedeværelse er (Østergaard, 2018).

Igennem min observation, vil jeg indsamle data omkring arbejdsformerne i timerne og hvordan eleverne håndterer dem. Jeg vil indsamle information omkring hvad det er som skaber koncentration hos eleverne og hvornår eleverne er mest fordybede i undervisningen. Den data som jeg samler ind i min observation, vil jeg bruge til at se om min undervisning gør en forskel. Jeg vil på den måde kunne se om min forberedelse af en litteraturundervisning, har skabt en større engagement hos eleverne i undervisningen.

Da jeg gennemfører min undersøgelse i mit praktikforløb, hvor jeg også deltager i historieundervisningerne, har jeg mulighed for også at lave observation i et historiemodul. Jeg vil i historieundervisningen være en ikke-deltagende observatør, jeg vil derfor ikke være en del af de praktiske gøremål (Nielsen, 2015). Jeg vil opholde mig bagerst i klasselokalet, men jeg vil dog hjælpe eleverne, hvis de melder at de har brug for hjælp.

Jeg har valgt også observere i historiefaget, for at gøre min observation endnu bredere.

Observationsskema

Dato og tidspunkt	19. april 2022
Skole	Vinderup skole
Klassetrin	4. klassetrin
Fag	Dansk og Historie
Undervisningsformen	Begge undervisningsmoduler, foregik meget som klasseundervisning, da de faglige niveauer blandt eleverne er meget spredte. Undervisningen foregik meget mundtligt, og hvis der skulle kommunikeres med nogle,

	så blev det gjort med sidemakkeren. Da klassen er rimelig urolig, var alle arbejdsopgaver individuelle. I dansktimen foregik undervisningen meget humoristisk, hvor eleverne bød meget ind og deltog aktivt i undervisningen. I historietimen, var læreren mere alvorlig og seriøs, hvilket gjorde at eleverne gemte sig meget og ikke sagde noget. Her pegede læreren dog ofte bare nogle tilfældige ud.
Dagens forløb dansk	Læreren startede ud med at sige godmorgen og få ro på eleverne. Herefter lavede de en gennemgang omkring hvad de havde lavet i deres påskeferie. Efterfølgende skulle de have samlet op på en bog af Daniel Zimakoff, som de har arbejdet med. Her talte de lidt omkring tekstens budskab og hvad de tror den næste bog 'Halfdan og Generalen' handler om og hvad sammenhængen kunne være. Til slut, talte de omkring de kommende ture vi skulle på. Blandt andet en tur til Hjerl Hede, Spøttrupborg og Skånsø.
Dagens forløb historie	I historie havde de en ældre lærer, som var mere alvorlig i sin undervisning, han bragte ikke så meget humor ind, som klasselæreren gjorde i dansk. Han prøvede at samle lidt op på nogle filmklip de havde set på YouTube og de spørgsmål som eleverne skulle have svaret på. Eleverne hang lidt og der var ingen som bød ind. Efterfølgende skulle de se en video omkring spøttrupborg og alle tænke over en ting som de gerne vil undersøge når vi skulle derud. Timen sluttede at med en gennemgang omkring hvad de ville undersøge derude.
Hvad skabte koncentration hos eleverne?	Det som skabte mest koncentration blandt eleverne i dansktimen, var når klasselæreren inddrogede humor, eleverne blev aktive og over halvdelen sad med hånden i vejret. I Historietimen, var det videoen omkring Spøttrupborg som skabte mest koncentration. Her sad eleverne stille i de 8 minutter videoen varede.
Hvordan blev eleverne støttet i undervisningen?	Eleverne blev i dansktimen støttet med at de lavede ofte opgaverne sammen. De havde dialoger med hinanden, inden det skulle siges på klassen og der var aldrig en som bare blev nævnt uden at have en hånd oppe. I historietimen var læreren anderledes, han valgte eleverne uden de havde en hånd i vejret. Han støttede dem dog ved aldrig at presse dem ud i et svar. Hvis de ikke kendte facit, så kunne de få hjælp af en klassekammerat.
Hvornår var eleverne fordybede?	Eleverne var fordybende når det foregik som klasseundervisning og når de selv blev inddraget i undervisningen. De var også fordybet, når det var noget som de skulle lytte til.
I hvad var eleverne mest fordybet i?	Der hvor eleverne sad mest stille var under filmen i historie. De var også fordybet i dialogerne omkring bogen, men nogle af drengene mistede koncentrationen efter 10 minutter, hvilket forstyrrede de andre en del.

Gennemførelsesfasen

Enkelt lektion: 45 minutter

Eleverne havde læsebånd de første ti minutter af timen. Efterfølgende sagde jeg godmorgen og hørte om eleverne havde noget på hjertet. Jeg fortalte dem derefter om det kommende KiDM-projekt med litteraturen 'Halfdan og Generalen'. Til dagens modul skulle de lave en foldebog formet som et hus og de skulle udtrykke deres sansninger og oplevelser gennem ord og tegninger fra det de kan se fra bogens forside.

En af de bedste måder at lære på er, når læreren synliggør, hvordan man bruger strategien i praksis. Altså at modellere. Når man modellerer, tænker man som lærer højt og fortæller eleverne om de overvejelser man gør sig og hvorfor, imens man arbejder. Når eleverne efterfølgende skal arbejde med det, har de set og hørt, hvordan man gør og tænker undervejs (Alinea, 2021). Da eleverne skulle lave deres foldebøger, guide jeg dem igennem det, ved at vise dem udførelsen trin for trin, hvor de efterfølgende selv skulle prøve at folde deres foldebøger og derefter skrive og tegne i deres foldebog. Der var stor koncentration omkring det og eleverne arbejdede rigtig godt med det. Eleverne var virkelig motiveret og fik indlevelse i deres foldebøger. En ulempe ved at jeg viste mit eksempel, var at mange kopierede min foldebog. Når man var færdig, kunne man læse børneavis, lave stavevejen eller grammatip, så alle havde muligheden for at blive færdig.

Dobbelt lektion: 1 time og 45 minutter

Eleverne startede ud med læsebånd de første 10 min. Derefter samlede vi kort op på foldebøgerne. Vi startede med at eleverne skulle de billeder jeg havde printet ud fra bogen, i den rækkefølge de troede de ville komme i. Eleverne fandt opgaven rigtig sjov og man kunne høre de begyndte at opdigte deres egen historie ud fra billederne.

Herefter begyndte vi på cirkellæsning. Jeg havde valgt at prøve at lave noget grupper, som de kunne arbejde i, så niveauerne passede til alle. Min udfordring var tiden i modulet, så cirkellæsningen blev lidt forhastet, hvilket gjorde eleverne mistede koncentrationen rigtig hurtig. Jeg fik dog gennemført undervisningen og eleverne havde lavet opgaverne til cirkellæsningen fint.

Vi fik os i slutningen af timen en god dialog omkring deres undring ved bogens læste kapitler.

Enkelt lektion: 45 minutter

Vi startede ud med lige kort at tale om de forrige kapitler og komme ind i bogen igen. Eleverne fik læst de to næste kapitler op, da jeg har erfarer mig, at det er den nemmeste måde at sikre alle eleverne kan følge med i bogens handling og det giver elevernes mest muligt. Da der kun var 15 minutter af timen tilbage, måtte jeg skubbe opgaven omkring miljø- og personkarakteristik til næste undervisning. I stedet fik elevernes en meddigtningsopgave. De skulle skrive i et brev til Generalen, omkring hvad de havde gjort, hvis det var deres bold. Her var eleverne koncentreret og gik i dybden med undervisningen.

Enkelt lektion: 45 minutter

Eleverne startede undervisningen ud med at læse deres breve højt. Herefter gik vi i gang med opgaverne omkring miljø- og personkarakteristik. Jeg havde delt eleverne ind i to hold. Eleverne skulle løbe ned og vende et kort, hvor der enten stod en ting om miljø eller person, hvis det passede til bogen, skulle eleverne skrive en sætning ned på papiret ved siden af. Her var smil, glæde og grin blandt eleverne og undervisningen fløj afsted. Eleverne gik meget op i opgaven og der blev noteret mange gode ting. Timen sluttede i gymnastiksalen, så vi nåede ikke at samle op.

Enkelt lektion: 45 minutter

Vi samlede kort op på forrige modul omkring miljø- og personkarakteristik. Eleverne fik et par minutter til at udfylde opgaven omkring personbarometer, hvor de allerede var blevet hjulpet godt i gang efter legen fra sidste modul. Vi fik samlet op på opgaven og herefter var timen slut. En time med meget opsamling, men eleverne var gode til at fordybe sig i samtalerne og byde ind.

Dobbelt lektion: 1 time og 45 minutter

Vi startede timen ud med at høre om hvad eleverne havde lavet i weekenden. Herefter lyttede vi to kapitler i bogen og havde mange stop i kapitlerne, da der var mange billeder at tale om og en del svære ord. Eleverne lavede opgaven omkring spiralfortolkning. Opgaven var lidt svær for dem og de havde enormt svært ved at svare på hvad teksten siger om at være menneske i verden. For ikke at skabe for meget forvirring hos eleverne, tog vi opgaven mundtlig, og eleverne fik svaret på spørgsmålet.

De resterende 45 minutter af undervisningsmodulet, fik eleverne lov til at udarbejde deres foldebog, hvor de skulle skrive og tegne hvad bogen drejer sig om. Igen var der stor koncentration blandt eleverne og de gik virkelig ind i opgaven og afleverede foldebøger med flotte tegninger og gode stikord.

Enkelt lektion: 45 minutter

Vi brugte de første 25 minutter til at eleverne fremlagde deres foldebøger for hinanden. Mange af eleverne gik i dybden med at fortælle og nogle af drengene var meget hurtigt færdig.

De resterende minutter talte vi omkring hvordan man kunne perspektivere teksten til deres eget liv, hvor vi samtidig talte om bogens budskab også. Vi fik på den måde også rundet bogen godt af.

Evaluerings

Jeg måtte allerede efter første undervisnings dag ændre lidt i mit forløb, da flere af eleverne i klassen var ordblinde og havde brug for ekstra tid. Jeg valgte derfor at det kun var det først 2 kapitler som de skulle læse sammen og de resterende kapitler blev læst op, imens de fulgte med i bogen. Men det betød også at undervisningen tog længere tid end forventet.

Eleverne var rigtig vilde med at lave foldebøgerne og skrive deres følelser og sansninger på foldebogen ud fra deres første indtryk af forsiden. Foldebøgerne som eleverne har lavet, er en

multimodal fremstilling, da eleverne har lavet en modalitetsskrift og transformeret deres forståelse, sansninger og oplevelser af forsiden til ord på foldebogen (Christensen & Elf, 2021).

Samtale i klassen om litteratur og andre æstetiske tekster har den hensigt at eleverne bliver klogere på teksten, forstår den bedre og fortolker den. Når den uerfarne læser møder fremmed og mærkelig tekster, som byder på en tekstverden og kultur, eleven ikke kender, kan det hjælpe at aktivere de erfaringer, eleven har med talesproget (Gissel & Steffensen, 2021).

Eleverne overraskede mig meget, da jeg inden undervisningen fik besked om at flere var ordblinde, mange turde ikke sige noget i undervisningen og to elever var så langt foran at de var færdige på få minutter og manglede udfordringer derefter. Eleverne kunne til tider være en larmende og urolig klasse. Men de gik virkelig ind i mine opgaver og noterede gode ting ned, hvor vi efterfølgende fik en god dialog om undervisningens opgaver. Opgaverne som jeg havde valgt til undervisningen, var opgaver som passede nogenlunde til deres niveau, eleverne løste dem på forskellige måder, hvilket jeg synes var rigtig godt, da KiDM-projektet ikke har en løsning, men man kan have forskellige tilgange til det litterære værk.

En sætning vil tage godt til mig, er fra en pige i klassen som sagde til mig: ”Jeg føler slet ikke jeg har læst bogen, men jeg kender hele handlingen. Det er rigtig sjovt”.

Mange elever har lært og tror, at man kun kan læse en litterær tekst på en måde, som er via en analysemodel. KiDM-projektet vil lære eleverne en ny verden, hvor man finder en ny tilgang til litteraturundervisningen (Høegh & Elf, 2021).

Konklusion

- <https://www.studietube.dk/video/7530340/852fb035353f914d0abcd8af8798082c>

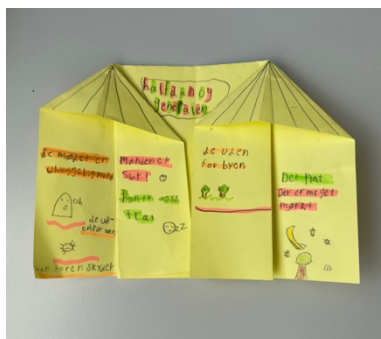
Bibliografi

- Børne- og Undervisningsministeriet. (16. juni 2021). *Lovgrundlag*. Hentet fra Retsinformation.dk : <https://www.uvm.dk/folkeskolen/folkeskolens-maal-love-og-regler/om-folkeskolen-og-folkeskolens-formaal/folkeskolens-formaal>
- Canger, T., & Aagaard, L. K. (2016). Relationsmodellen. I *Praktikbogen* (s. 1-7). København: Hans Reitzel.
- Christensen, V., & Elf, N. (2021). Multimodale undersøgelser. I S. T. Gissel, & T. Steffensen, *Undersøg litteraturen!* (s. 97). København: Akademisk forlag.
- Cliouniverset . (2021). *Clio*. Hentet fra Hvad er digital kommunikation?: https://portals.clio.me/dk/dansk/1-3/soeg/?search_string=digital+kommunikation&id=40da4f04b1e19bfdaa4c7b0a0cf20a4b
- Cliouniverset. (2021). *Clio*. Hentet fra Ansigtsløs kommunikation: <https://portals.clio.me/dk/dansk/1-3/emner/medier/digitale-medier/ansigtsloes-kommunikation/?keeplang=1>
- Gissel, S. T., & Steffensen, T. (2021). At udvikle interesse for litteratur . I *UNDERSØG LITTERATUREN!* (s. 211). København: Akademisk forlag.

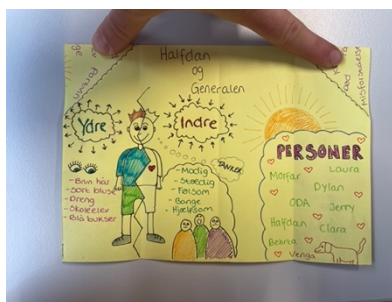
- Gissel, S. T., & Steffensen, T. (2021). At udvikle interesser for litteratur . I *UNDERSØG LITTERATUREN!* (s. 212). København: Akademisk forlag.
- Gissel, S. T., & Steffensen, T. (2021). *Undersøg litteraturen*. København : Akademisk forlag.
- Gissel, T. S., & Steffensen, T. (2021). At udvikle interesser for litteratur. I *UNDERSØG LITTERATUREN!* (s. 212). København: Akademisk forlag.
- Høegh, T., & Elf, N. (2021). Mundtlig undersøgelse. I S. T. Gissel, & T. Steffensen, *Undersøg litteraturen!* (s. 115-116). København: Akademisk forlag.
- Henkel, A. Q., Frydensbjerg, J., Michaelsen, U. M., Jakosen, J. T., & Simonsen, A. H. (2020). *Grib litteraturen*. København: Gyldendal.
- Nielsen, B. L. (2015). *Observation, indsamling af data og udvikling af undervisning* . Akademisk forlag.
- Szulewicz, T. (2015). Deltagerobservation. I *Kvalitative metoder - en grundbog* (s. 81-96). Hans Reitzels Forlag.
- Toke, S. G., & Steffensen, T. (2021). Motivationsudfordringer i de litterære metoder. I *UNDERSØG LITTERATUREN!* (s. 210). København: Akademisk forlag.
- Østergaard, C. (2018). Observation i pædagogiske kontekster. I *Empiriske undersøgelser og metodiske greb:* (s. 27-45). København: Hans Reitzel.
- Zimakoff, D., & Rendtorff, I.-M. (2019). *Halfdan & Generalen*. Gyldendal.

Bilag

Bilag 1 – Foldebøger før læsning

Bilag 2 – Foldebøger efter læsning

Bilag 3 – cirkellæsning

Bilag 4 – karakteristik med ord kort

Karakteristik med ord kort (indlæsningsmateriale)

Eksempel på ord kort til **personbarometeret**

vel	stolt	nygtig	lydig	stærk
glad	venlig	ven	venlig	venlig
lyst	vel	vel	venlig	lyst
vel	venlig	venlig	venlig	venlig
venlig	venlig	venlig	venlig	venlig
venlig	venlig	venlig	venlig	venlig
venlig	venlig	venlig	venlig	venlig
venlig	venlig	venlig	venlig	venlig
venlig	venlig	venlig	venlig	venlig
venlig	venlig	venlig	venlig	venlig

© 2015 Skolebibliotek.dk

Bilag 5 – personbarometer

Personbarometer

Personbarometeret er et værktøj, der kan bruges til at undersøge, hvordan du og dine venner ser på dig selv og hinanden. Det er et spørgsmål om, hvordan du og dine venner ser på dig selv og hinanden.

1. Hvordan ser du på dig selv?

2. Hvordan ser du på din ven?

3. Hvordan ser din ven på dig?

4. Hvordan ser din ven på sin ven?

5. Hvordan ser din ven på sin ven?

6. Hvordan ser din ven på sin ven?

7. Hvordan ser din ven på sin ven?

8. Hvordan ser din ven på sin ven?

9. Hvordan ser din ven på sin ven?

10. Hvordan ser din ven på sin ven?

© 2015 Skolebibliotek.dk

Bilag 6 – Spiralfortolkning

Bilag 7 – Jeg har læst... Derfor vil jeg...

Udfærdig 2018
4.9

Halfdan og Generalen

Jeg har læst....

Derfor vil jeg...

Bilag 8 – Kryds og tværs

